

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
001/20	Formannskapet	30.03.2020

Oversikt over administrativt fordeling av konfliktdempende midler til kommuner med et eller flere ulverevir.

Innstilling:

Kommunedirektøren rå formannskapet til å fatte slik

vedtak:

Formannskapet tar til etterretning Grue kommune sin administrative fordeling av midler til konfliktdempende tiltak i kommuner med et eller flere ulverevir ved søknadsomgangen 30.8.19.

Vedlegg i saken:

19.03.2020 Annonse 2019 - konfliktdempende midler

Saksopplysninger:

Grue kommune søkte Miljødirektoratet og mottok kr 1 400 000,- til fordeling av midler til konfliktdempende tiltak i kommuner med et eller flere ulverevir.

Saken ble behandlet i kommunestyet den 20.5.19 (saksnr 031/19). Det ble i kommunestyremøtet 20.5.19 vedtatt at midlene skulle fordeles administrativt, og at enhet for landbruk og teknikk skulle oversende en oppsummering til formannskapet over hvilke lag og organisasjoner som hadde mottatt midler etter tildelingen var gjennomført.

I kommunestyremøte den 20.5.19 ble det fattet følgende vedtak:

- Enhet for landbruk og teknikk tar kontakt med nabokommuner om eventuelt samarbeidsprosjekter.
- Legge til rette for grønn turisme og videreforedling av produkter fra primærnæringen, samt legge til rette for innhegning for hund.

I tillegg ble det oppfordret til å se positivt på prosjekter som omfatter primærnæringen som har, og har hatt store tap grunnet rovdyr, jmf. § 3 i regelverket som bla. omtaler følgende «Bruken av tilskuddet skal være relatert til den særlige belastning av å ha et ulverevir i kommunen»

Grue kommune tok kontakt med Eidskog og Kongsvinger kommune, som vi også

samarbeidet med i fjor ved tildeling av midler.

Eidskog ønsket å ha søknadsfrist midt på sommeren, noe Kongsvinger og Grue så på som lite heldig. Grunnen var at vi fryktet at en del kom til å la være å sende inn søknader grunnet at søknadsfristen var midt i sommeferien. Grue, Eidskog og Kongsvinger ble enige om å samarbeid selv om vi hadde ulike søknadsfrister.

Vi ble enig om å samarbeid om punkt 1 og punkt 2 så langt det lot seg gjøre etter politiske vedtak:

- Inngjerding av utmarksbeiter evt. skogbeiter med lav bonitet som etter avskoging kunne brukes til utmarksbeiter.
- Andre prosjekter som alle tre kommunen hadde fått søknader om.

Dette gjalt følgende prosjekter:

- Finnskogen beitelag – Grue og Kongsvinger
- Grue sankelag Øst – Grue og Kongsvinger
- Finnskogen natur og kulturpark – Bolyst, Finnskogmat og grønn turisme
- Natur, plan og utvikling – Rovdyrseminar 2020
- Natur, plan og utvikling – forprosjekt autorisert rovdysenter

De to søknadene fra Natur, plan og utvikling og søknaden fra Finnskogen natur og kulturpark gjalt både Eidskog, Grue og Kongsvinger.

Grue og Kongsvinger ble enig om å ha felles søknadsfrist, og satt inn felles annonse i avisene Glåmdalen og Østlendingen med søknadsfrist 30.8.19.

I tillegg inviterte kommunene Grue, Kongsvinger og Eidskog til fellesmøte om å ta i bruk skogsmark med lav bonitet til utmarksbeite på Brandval den 20.8.19. I tillegg til representanter fra kommunene deltok også landbruksrådgivningen Øst v/Steinar Velten på dette møte.

For Grue sin del kom det inn 18 søknader om forskjellige prosjekt med et samlet kostnadsoverslag på i underkant av 2,2 millioner ved søknadsomgangen 30.8.19.

Fordelt på følgende prosjekt:

- Inngjerding av kulturbeite og utmarksbeiter – 9 stk
- Luftegård til hund
- Seminar om rovvilt.
- Forprosjekt til autorisert rovdysenter i Sør – Hedmark
- Grønn turisme og bolyst
- Utgifter til dekking av skoleskyss fra hjemme til holdeplass.
- Administrative kostnader til å drifte ordningen (annonse, innleid konsulent, utgifter til møte med beitenæringen og kontigen fra Utmarkskommunens sammenslutning)

Søknadene har litt forskjellige tiltak, og de må derfor vurderes ut fra dette i forhold til

formålet i forskriften.

Vurdering:

Søknadspågangen ved søknadsfristen 30.8.19 var så stor at det har vært nødvendig å ha en nøye vurdering av søknadene for å kunne oppnå ordningens formål, mest mulig konfliktdempende virkning.

Størstedelen av søknadene er fremmet for å kunne beskytte husdyr mot angrep og skader via søknader til gjerdetiltak. I vårt område i Kongsvingerregionen henger dette sammen med å se på på muligheten til å kunne drive med beitenæring uten å få store tap på grunn av rovdyrangrep. Kongsvingerregionen har noen av landets beste utmarksbeiter. Så sent som i 2000 ble det sluppet ca. 6000 sau/lam på utmark i Grue. Slik situasjonen har utviklet seg er det få saueprodusenter igjen i Grue og Kongsvingerregionen generelt. Mattilsynet har de senere årene innført restriksjoner mot beiteslipp av sau på utmarksbeiter sør for Glomma, uten at sauen går innenfor rovviltsikkert gjerde. Å ha sau på innmarksbeite skaper en del utfordringer for saueprodusentene. Som regel blir det gående for mange sauer på for lite areal, dette igjen gir problematikk med innvollsnyltere og lave slaktevekter på lam i tillegg til dårlig avdrått. Etter at regelverket for produksjonstilskudd ble endret fra 1.1.15 har de lave slaktevektene og dårlig avdrått skapt problemer både for gårdbrukerne og den kommunale landbruksforvaltningen ved saksbehandling av søknader om produksjonstilskudd for saueprodusenter. Regelverket for produksjonstilskudd mangler dispensasjon for områder som har et eller flere ulverevir, noe som skaper mye byråkratisk ekstraarbeid med søknadene fra saueprodusentene både for forvaltningen og produsentene.

Ved å legge til rette for at husdyrprodusenter og særlig saueprodusenter kan gjerde inn flere og større arealer hvor dyrene kan beite gjennom vekstsesonen, vil man prøve å legge til rette for lavere beitetrykk, bedre avdrått og mindre innvollsnyltere.

I vårt distrikt vil det å gjerde inn fulldyrket areal skape press på at en del av den beste dyrkbare jorden da blir brukt til beite for husdyr, istedenfor til produksjon av korn, poteter og grønnsaker. Ved å ta i bruk gamle kulturbeiter evt. avskogede områder med til dels dårlig bonitet, og gjerde inn disse områdene til utmarksbeiter vil man prøve å slippe å bruke den beste dyrkbare jorda til beiter.

Etter at det ble innført restriksjoner mot slipping av sau på utmarksbeite har det vært en voksende andel gårdbrukere i Grue som har gått over til storfeproduksjon, disse produsentene har mulighet til å benytte seg av utmarksbeitene, og det er derfor et moment å prøve å legge til rette slik at de kan benytte seg av de store og fine utmarksbeitene vi har i Grue og Kongsvingerregionen generelt.

Av de 18 innkommende søknaden omhandler 9 av søknaden inngjerding av gamle kulturbeiter eller utmarksbeiter. En av søknaden ble trukket av søker, og en annen av søknadene har fått avslag grunnet at innlevert søknad ikke var godt nok utredet. 6 av søknadene angående inngjerding av kultur og utmarksbeiter har blitt innvilget med 80 % av godkjent kostnadsoverslag, pga. spesielle forhold har Finnskogen Beitelag fått innvilget 100 % av godkjent kostnadsoverslag. Se forklaring nedenfor:

Dette rovsikre gjerde på Finnskogen, som ligger både i Grue og Kongsvinger ble etablert i

2007, og omfatter ca. 11 000 dekar med en lengde på 13 kilometer. Da det rovdysikre gjerdet ble etablert var hovedmålet *...den enkelte deltaker skal ikke få økonomiske belastninger utover normal drift*». Prosjektet fikk midler formidlet via Fylkesmannen i Hedmark og det var forutsetningen at tiltaket i framtida skulle få tildelt årlig midler slik at deltakerne ikke skulle ha utgifter utover normal beitedrift i utmark. Anlegget er nå så gammelt at vedlikehold av gjerde og utsyr blir økende samt noe må fornyes. Dessverre har ikke staten fulgt opp intensjonene som ble lagt til grunn ved etableringen av dette og lignende gjerder. Det har de senere årene blitt bevilget stadig mindre midler til drift og vedlikehold av de rovdysikre gjerdene via Fylkesmannen. Dette har ført til høye gjerdekostnader over tid pga. at Staten ikke har fulgt opp sine forpliktelser med tildeling av årlige vedlikeholdstilskudd som avtalt ved inngåelse av avtalen. Forskriftene stiller krav til daglige og ukentlige gjøremål i forbindelse med vedlikehold av gjerdet rundt de rovdysikre gjerde.

Det synes å være rimelig at beitelaget får innvilget tilskudd til å dekke disse utgiftene som går utover det som Fylkesmannen har dekket. Ved etableringen av det rovdysikre gjerde var det forutsetningen at alle utgifter skulle dekkes via Fylkesmannen.

Det søkes om et tilskudd som er dokumentert av regnskapsfører på i alt kr. 300.000. Da er det tatt med utgifter til dekning av tidligere kostnader som ikke er blitt dekket av tilskudd, reparasjoner av ATV, kostnader til utdrivelse av rovdyr før beiteslipp i 2019 og beregnede kostnader vår 2020 samt oppgradering av gjerdetrasèen.

Finnskogen beitelag leverte inn søknader både til Grue og Kongsvinger kommune angående dette prosjektet. Sånn sett er dette et av prosjektene som Grue og Kongsvinger har samarbeidet om, Kongsvinger valgte å bruke en stor del av midlene opp mot andre prosjekter, de hadde derfor ikke midler til dette prosjektet ved årets tildeling.

Grue kommune innvilget ved fjorårets tildeling kr 200 000,- til Norsk Landbruksrådgivning Øst til et treårig gjerdeprosjekt med vilkår om at Landbruksrådgivningen skulle bistå alle gårdbrukere i Grue som trengte hjelp til å utarbeide prosjektplaner vedrørende inngjerding. Dette for å sikre at det ble utarbeidet planer av god kvalitet. I tillegg har Grue kommune ved saksbehandling av ordningen innhentet informasjon fra Fylkesmannens Miljøvern avdeling og Fylkesmannens Landbruksavdeling.

Søknaden til Tove Sweetlove om inngjerding til luftepark for hund er et prosjekt som Grue kommune har prøvd å realisere. Grue kommune har vært i kontakt med Sweetlove for å prøve å finne egnet tomt til prosjektet. I tillegg har Grue kommune anbefalt Sweetlove å ta kontakt med lokale jeger og fiskeforeninger for samarbeid. Det viser seg dessverre at prosjektet på nåværende tidspunkt ikke er gjennomførbart siden Åsnes og omegn hundeklubb har trukket seg ut av prosjektet. Grue kommune har hatt dialog med Sweetlove om dette, og hun kommer muligens tilbake ved en senere søknadsomgang.

Prosjektet til Christian Hagstrøm innvilges midler til gjerde etter beregnet gjerdekostnad på kr. 150.000,- dvs. kostnad kr. 100 pr. m. gjerde. Den resterende del av prosjektet bør kunne vurderes i forbindelse med tildeling av SMIL-midler, søkeren henstilles om å fremme søknad etter denne ordningen.

Natur, Plan og utvikling sendte inn to søknader ved søknadsomgangen 30.8.19. Grue

kommune har grunnet mange og gode søknader valgt å prioritere en av søknaden ved denne søknadsomgang, dette gjelder søknad om rovvilt seminar. Søknad om rovviltseminar tilrås innvilget med kr. 30.000,-. Grue kommune har ved behandling av søknaden sett positivt på at et av punktene som tas opp på seminaret er konflikten mellom beitenæringen og rovvilt. Det opplyses at både Kongsvinger og Eidskog kommune har innvilget samme sum.

Finnskogen Natur og Kulturpark: Prosjekttittel: »Finnskogmat- bolyst og grønn turisme» innvilges med kr. 80.000,-. Finnskogen Natur og Kulturpark sendt inn like søknader til alle kommunen mellom Eidskog og Elverum.

Det opplyses at Eidskog kommune har innvilget kr 60 000,- til samme prosjekt. Kongsvinger kommune har ikke innvilget midler til dette prosjektet ved årets søknadsomgang.

Dekking av utgifter til skoleskyss fra hjemmet til offentlig holdeplass for et par elever ved Grue barne og ungdomskole er en videreføring av søknad fra fjorårets søknadsomgang. Summen det søkes om er meget beskjeden, og Grue kommune mener dette er et tiltak som absolutt faller inn under ordningen. Søknaden ble også innvilget ved fjorårets tildeling.

Grunnet redusert bemanning på enhet for landbruk og teknikk ble det i saksfremlegget til kommunestyret den 20.5.19 forklart at enheten måtte beregne å leie inn ekstern konsulent til å saksbehandle og kontrollere utbetalinger på ordningen.

Grue kommune sendte ut konkurransegrunnlag til tre ekstrene aktører i markedet for innhenting av tilbud til saksbehandling og kontroll av utbetalingene jmf gjeldene regelverk. Det ble sendt ut konkurransegrunnlag til følgende ekstrene aktører, alle registret som enkeltpersonsforetak:

- Veiledning og planlegging landbruk v/Ivar Solberg
- Tormod Godtlund og
- Otto Sveen

Det kom inn et tilbud innen fristens utløp.

Prosjekter som har lokal forankring har blitt prioritert høyt ved tildeling av midler ved søknadsfrist 30.8.19.

Grue kommune har fordelt de konfliktdempende midlene på følgende måte for søknadsomgangen 30.8.19:

Søker:	Tiltak/prosjekt:	Søknadssum:	Vedtak:
Martine og Åge Broløkken	Inngjerding av utmarksbeite til sau	Kr 165 000,-	Kr 132 000,-
Kim Aino Fjeldseth	Inngjerding av utmarksbeite	Kr 112 000,-	Kr 89 600,-
Magne Fjeldseth	Inngjerding av utmarksbeite til sau	Kr 81 000,-	Kr 64 800,-
Christian Hagstrøm	Inngjerding gammel kulturbeite	Kr 150 000,-	Kr 120 000,-
Øystein Sørby	Inngjerding av	Kr 128 000,-	Kr 102 400,-

	kulturbeite		
Tove Sweetlove Natur, plan og utvikling	Hundepark Seminar 2020	Kr 200 000,- Kr 60 000,-	0,- Kr 30 000,-
Natur, plan og utvikling	Forprosjekt uautorisert rovdyrssenter i Sør - Hedmark	Ingen spesiell søknadssum	0,-
Finnskogen beitelag	Reperasjon av rovdyrikkert sperregjerde	Kr 300 000,-	Kr 300 000,-
Grue sankelag øst	Sperregjerde	Kr 300 000,-	Kr 240 000,-
Daniel Kulblik Risberget gjerde og beitelag	Inngjerding Forprosjekt, inngjerding	Kr 100 000,- Kr 250 000,-	Søknad trukket 0,-
Finnskogen natur og kulturpark	Finnskogmat, bolyst og grønn turisme	Kr100 000,-	Kr 80 000,-
Grue kommune	Innleid konsulent	Saksbehandling	Kr 170 530,-
Grue kommune	Skoleskyss fra hjemmet til offentlig holdeplass		Kr 1 500,-
Grue kommune	Annonse	Annonse 2 ganger, utlysning sammen med Kongsvinger	Kr 9 920,-
Grue kommune	Møte med beitenæringen	Avholdt 22.8.19, sammen med Kongsvinger og Eidskog	Kr 3 000,-
Grue komune	Kontingent Utmarkskommunenenes sammenslutning		Kr 56 250,-
Sum:		Kr 2 197 200,-	Kr 1 400 000,-

Økonomiske konsekvenser:

Ingen for Grue kommune